

รายงานประจำปี

2546

กรมส่งเสริมการเกษตร

ขร
92.401

รายงานประจำปี 2546 กรมส่งเสริมการเกษตร

ขร
92.401

011643

๐ 11643

รายงานประจำปี

2546

๒๕๒/๒๕๔๖, ๓.๓.

กรมส่งเสริมการเกษตร

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร

ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น

ทุกคนทุกฝ่ายจึงไม่ควรจะถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องยกย่องนับถือให้เกียรติกัน

สมัครสมานร่วมมือ ร่วมความคิดกันให้การปฏิบัติ

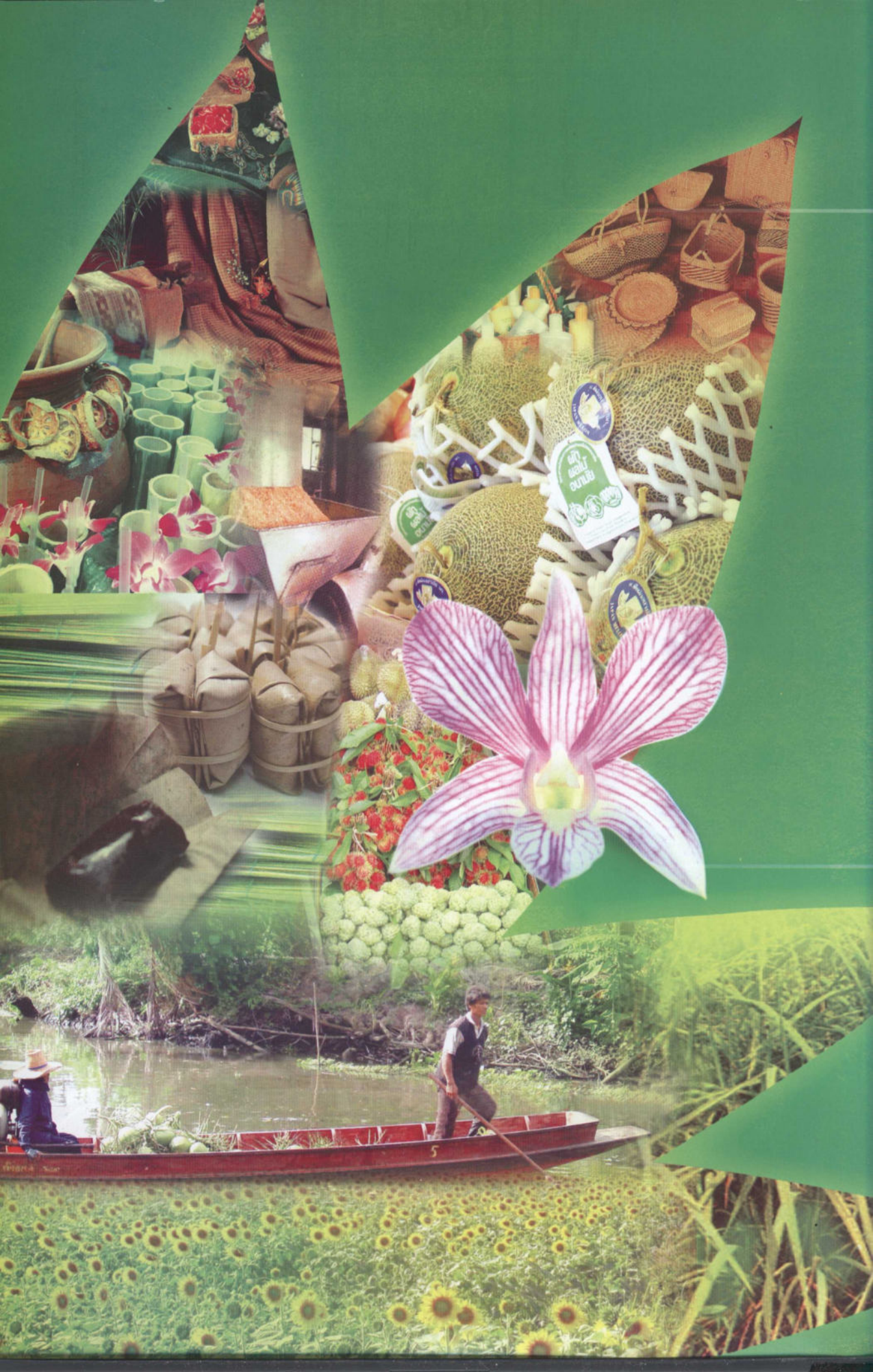
บริหารงานของแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ และได้ผลที่พึงประสงค์สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

สารบัญ

- สารจากอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	6
- คณะผู้บริหารของกรมส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2547	7
- การแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2547	9
- วิสัยทัศน์ อำนาจหน้าที่ พันธกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร	11
- การดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ	13
- ผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร	23
• การสร้างความเข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	25
• การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	32
• การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	49
- การบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร	55
- ภาคผนวก	69
• คณะผู้บริหารของกรมส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2546	70
• ตารางแสดงอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างประจำปี 2546	72
• ตารางแสดงงบประมาณที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณ 2542 - 2546	74
• แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรปี 2547	75
• คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี 2546	77

ก้าวจากอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ในปี 2546 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างใหม่ การดำเนินงานได้มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการฝึกอบรมเกษตรกร และให้บริการทางการเกษตร ประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตพืชประมงและปศุสัตว์ แก่เกษตรกรตามยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในด้านการสร้างความเข้มแข็งตามเศรษฐกิจพอเพียง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาคนและองค์กรเกษตรกร ซึ่งผลงานของกรมส่งเสริมการเกษตรได้ปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้แล้ว

สำหรับในปี 2547 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ปรับกลยุทธ์ในการทำงาน ส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องกับปรัชญาการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังที่ว่า

“ผู้ผลิตต้องอยู่ได้ ผู้บริโภคต้องได้รับการคุ้มครอง”

จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 4 ด้าน คือ

- การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า
- การสร้างมูลค่าเพิ่มจากโซ่การผลิต
- การส่งเสริมการผลิตเพื่อการแข่งขัน

ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพการผลิต จากไร่นาถึงโต๊ะอาหารและลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้ไทยเป็น **“ครัวของโลก”**

ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

กรมส่งเสริมการเกษตร ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ร่วมแรงร่วมใจกัน ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดและขอขอบคุณบุคคล และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา กรมส่งเสริมการเกษตร มุ่งมั่นที่จะดำเนินงานต่อไป โดยอาศัยความร่วมมือจากพี่น้องเกษตรกรทุกท่านและเจ้าหน้าที่รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่เกษตรกร

(นายธงชาติ รักษากุล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

คณะผู้บริหารของกรมส่งเสริมการเกษตร

นายธงชาติ รักษากุล
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

นายสาคร ประไพพงษ์
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายบริหาร

นายชูพิทเทพ พงศ์สร้อยเพชร
รักษาการแทนรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายบริหาร

นายกนก คดีการ
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม

นายสุรพงษ์ ปรานชิลบี
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายวิชาการ

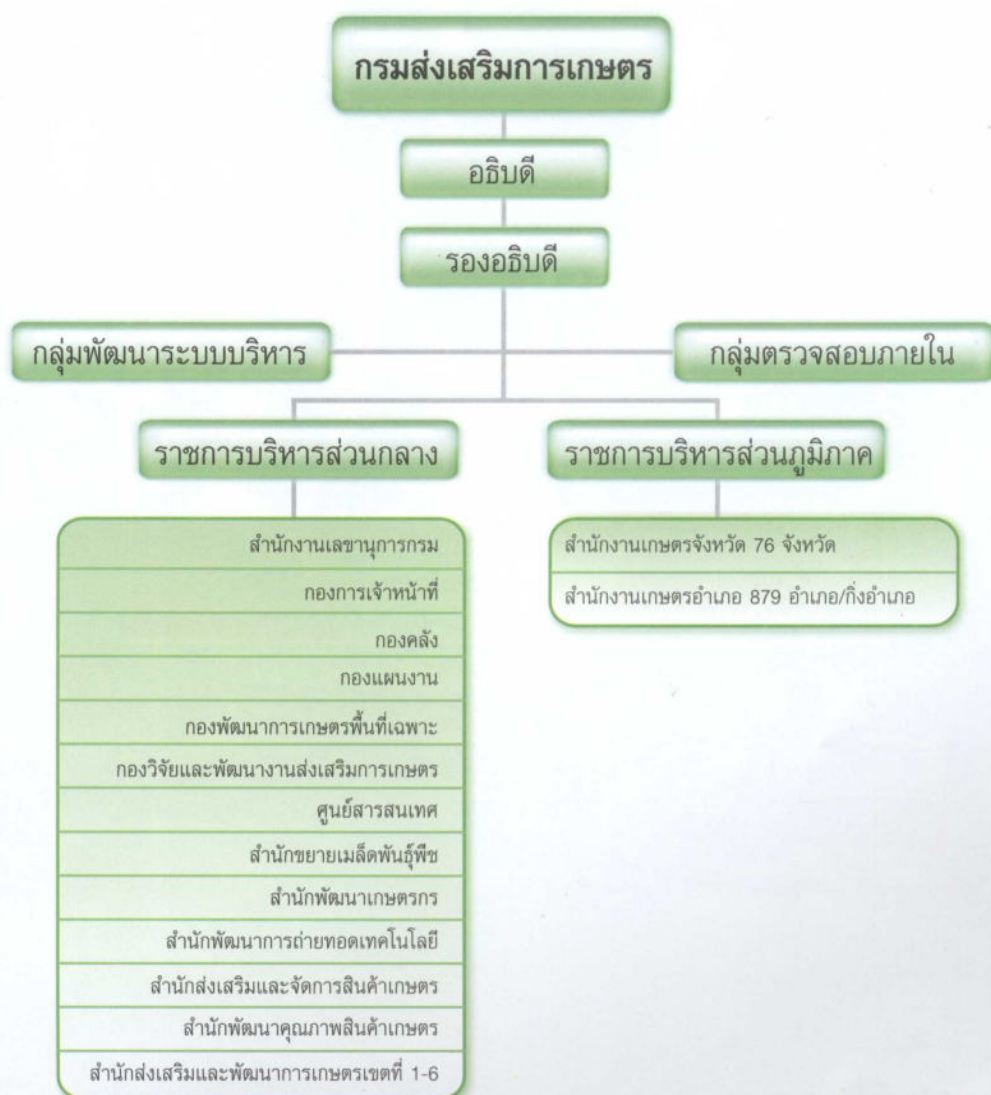

คณะกรรมการส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2547

นายธงชาติ	รักษากุล	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นายสาคร	ประไพพงษ์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร
นายชูพิเทพ	พงศ์สร้อยเพชร	รักษาการแทนรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร
นายกนก	คติการ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม
นายสุรพงษ์	ปรานศิลป์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ
นางสาวจงกลณี	ชีรนานนท์	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
นายธงชัย	สถาพรวรศักดิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
นายศุภฤกษ์	หงษ์ภักดี	เลขาธิการกรม
นางสุปราณี	จันทร์ทัด ณ อยุธยา	รักษาราชการแทนเลขาธิการกรม
นายปรีชา	สมบูรณ์ประเสริฐ	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
นางพัฒนา	นาคเขียว	ผู้อำนวยการกองคลัง
นายอภิชัย	จิ่งประภา	ผู้อำนวยการกองแผนงาน
นายอรอด	อินทลักษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ
นายเอกชัย	โอเจริญ	ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
นางสาวพะเยาว์	รัตนวิบูลย์	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ
นายชาลิต	สังข์โบล	ผู้อำนวยการสำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช
นายชูพิเทพ	พงศ์สร้อยเพชร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
นายอุดม	โกมลภิส	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
นายสมศักดิ์	สุริโย	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเกษตรกร
นางพรทิพย์	สุคนธ์สิงห์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
นายประนอม	ศรัยสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
นายอภิชาติ	อติเวทิน	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จ.ชัยนาท
นายสุรจิต	กรรณเลขา	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 2 จ.ราชบุรี
นางณัญจนา	ชุ่มฤทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 จ.ระยอง
นายบุญครอง	นครศรี	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จ.ขอนแก่น
นายประภาส	แก้วพิบูลย์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 จ.สงขลา
นายเกรียงไกร	คะนองเดชาชาติ	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 6 จ.เชียงใหม่

การแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2547

วิสัยทัศน์

“กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ให้พึ่งพาตนเอง สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน”

อำนาจหน้าที่

1. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
2. ฝึกอาชีพเกษตรกร และให้บริการทางการเกษตร
3. พัฒนา ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต และการจัดการผลผลิตพืช ประมง ปศุสัตว์ แก่เกษตรกร
4. ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

พันธกิจ

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตการเกษตร
2. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
3. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

การปฏิรูประบบราชการ

คือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของระบบราชการ
เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูง มีคุณภาพและคุณธรรม
ทันสมัย ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ
และสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบราชการ โดยปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ให้มีความเหมาะสม และกำหนดวิธีการทำงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งการดำเนินงานที่สำคัญๆ มีดังนี้

1. การปรับโครงสร้าง ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ได้ปรับโครงสร้างและบทบาทในการทำงานของราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) ราชการส่วนกลาง : ปรับจาก 12 กอง 6 ภาค เป็น 7 กอง 5 สำนัก และ 6 เขต โดยปรับให้มีความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อน รวมงานที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน จัดกลุ่มงานให้สอดคล้องกับภารกิจหลัก

2) ราชการส่วนภูมิภาค : ปรับจาก 76 จังหวัด 792 อำเภอ เป็น 76 จังหวัด 879 อำเภอ โดยเน้นบทบาทพัฒนาตัวเกษตรกรผู้ผลิต และการส่งเสริมพัฒนาอาชีพที่ครอบคลุมทุกสาขามากกว่าเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งต้องให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว รับผิดชอบต่อพื้นฐานด้านปศุสัตว์และประมง โดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกในการทำงานกับเกษตรกร

2. การจัดทำแนวทางการบริหารราชการกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อหาแนวทาง กลวิธี และการบริหารจัดการที่ทุกหน่วยงานในสังกัดจะได้ยึดถือเป็นกรอบแนวทางการทำงานต่อไป โดยวิธีการในการจัดทำแนวทางนี้ ได้ใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง 3 ครั้ง สัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น 7 ครั้ง มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง จำนวน 606 คน เนื้อหาหลักของแนวทางการบริหารราชการประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- แนวทางการบริหารงาน
- การบริหารบุคคล
- การบริหารงบประมาณ

3. การมอบอำนาจ ดำเนินการมอบอำนาจในการบริหารบุคคลและการบริหารงบประมาณในส่วนภูมิภาคให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) นอกจากนี้ยังได้มอบอำนาจในการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การจัดการพัสดุ การสั่งการ การอนุญาต อนุมัติ เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมให้กับผู้ได้บังคับบัญชาในระดับรองอธิบดี ผู้อำนวยการระดับกอง สำนัก เขตและศูนย์ปฏิบัติการ

4. การถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อกระจายอำนาจจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคให้ท้องถิ่น จัดการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องโดยเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแล จัดการปัญหาของตนเองและสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้

กรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจที่ต้องถ่ายโอน 3 ด้าน 11 ภารกิจ ดังนี้

1) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 9 ภารกิจ คือ

- 1.1) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
- 1.2) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- 1.3) การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 1.4) การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 1.5) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ภารกิจนี้อยู่ระหว่างแก้ไขกฎหมาย)
- 1.6) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 1.7) การฝึกอบรมอาชีพ
- 1.8) การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
- 1.9) การกระจายพันธุ์

2) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว 1 ภารกิจ คือ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน

3) ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 1 ภารกิจ คือ

การปรับปรุงฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ขอยกเลิก เนื่องจากไม่ใช่ภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร)

5. การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน

เป็นนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นการปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริการของรัฐบาลมีความสะดวก รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของประชาชนและประชาชนได้รับบริการที่ดี

กรมส่งเสริมการเกษตรได้นำร่องเพื่อปฏิบัติการลดขั้นตอน จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

- 1) การบริการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์
- 2) การช่วยเหลือเกษตรกรป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ผลการดำเนินงาน ทำให้การบริการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ในส่วนของการจำหน่ายแก่เกษตรกรโดยตรง ลดขั้นตอนและระยะเวลาลงจาก 3 ขั้นตอน 1 วัน (6 ชั่วโมง) เป็น 2 ขั้นตอน 1 ชั่วโมง หรือคิดเป็นระยะเวลาที่ลดลงร้อยละ 83 สำหรับการช่วยเหลือเกษตรกรป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ลดขั้นตอนและระยะเวลาลงจาก 4 ขั้นตอน 19 วัน เป็น 4 ขั้นตอน 8 วัน หรือคิดเป็นระยะเวลาที่ลดลงร้อยละ 58

ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวน จะเข็งเทรา งานส่งเสริมการเกษตร

6. การสร้างราชการใสสะอาด

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างราชการใสสะอาด ตามวัตถุประสงค์ของมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- 1) **สร้างความใสสะอาดของสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและสังคม** โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สวยงามและทันสมัย เช่น จัดให้มีกิจกรรม 5ส. ปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสารและอิเล็กทรอนิกส์ และในด้านสังคมได้จัดให้มีกองทุนสวัสดิการและจัดกีฬาภายใน
- 2) **สร้างความใสสะอาดในจิตสำนึกและวัฒนธรรม** จัดให้มีกิจกรรมการสนับสนุนยกย่อง เชิดชูคนเก่งคนดี มีคุณธรรม จัดอบรมและพัฒนาจิตสำนึกภายใต้กรอบมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม อบรมเจ้าหน้าที่เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงาน แบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในหลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนส่งเสริมการเกษตร
- 3) **สร้างความใสสะอาดระบบวิธีการทำงาน** ควบคุมกระบวนการทำงานในเรื่องระบบตรวจสอบการเงินประจำวันของหน่วยงาน ตรวจสอบความถูกต้องของใบสำคัญ ตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการจัดหาพัสดุในรูปแบบการประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e Auction) พร้อมทั้งปรับปรุงระบบงานสารบรรณโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถติดตามหนังสือราชการได้ ถูกต้อง รวดเร็ว และไม่สูญหาย
- 4) **สร้างความใสสะอาดด้วยความพร้อมรับการตรวจสอบการทำงาน** พัฒนากลไก พร้อมรับการตรวจสอบของประชาชน ด้วยการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อการส่งเสริมการเกษตร โดยมีการจัดอบรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

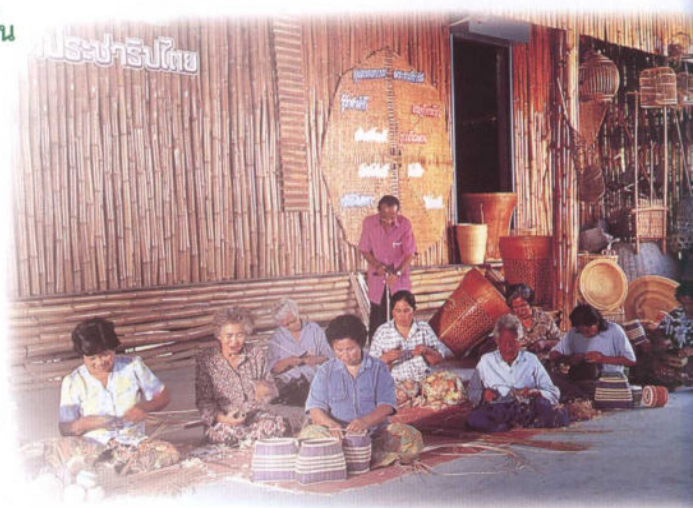

7. การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

เป็นแนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานโดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ได้แก่

1) โครงการพัฒนาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีลงสู่ท้องถิ่น

(ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล) เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการพัฒนาการเกษตรให้ลงองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันเกษตรกรและชุมชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนด้วยตนเองและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในลักษณะบูรณาการและปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับภูมิภาคเป็นการบูรณาการให้เกิดการบริการเกษตรกรที่จุดเดียว (One stop Service)

2.) งานส่งเสริมสถาบันเกษตรกร

เพื่อให้เกษตรกรมีการรวมตัวและจัดตั้งเป็นกลุ่ม/องค์กรเครือข่ายที่สามารถดำเนินการด้านการผลิตธุรกิจและการตลาดของชุมชนตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการและบริหารทรัพยากรด้านการเกษตรอย่างคุ้มค่า

3.) โครงการส่งเสริมและพัฒนากองทุนเพื่อการพัฒนาทางเกษตร

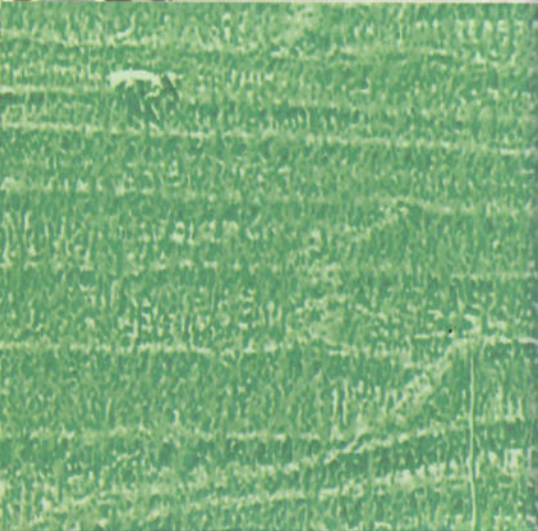
เพื่อเพิ่มและกระจายรายได้ให้แก่เกษตรกรในชนบท โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ

8. การจัดระบบควบคุมภายใน

ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดดำเนินการจัดวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงานเพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็น ลดความเสี่ยงหรือผลเสียหายด้านการเงินหรือด้านอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานโดยในปี 2546 ได้ทำการประเมินระบบควบคุมภายในของหน่วยงานส่วนกลาง รวม 35 หน่วยงาน พบว่ามีการจัดวางระบบควบคุมภายในตามที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนดแต่กิจกรรมบางเรื่องอยู่ระหว่างการปรับปรุงการปฏิบัติงานซึ่งหน่วยงานควรทำการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับปรุงระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

ประมวลภาพกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร

ผลการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรโดยการฝึกอาชีพเกษตรกร และให้บริการทางการเกษตร พร้อมทั้งประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต และการจัดการผลผลิตพืช ประมง ปศุสัตว์ แก่เกษตรกร และปฏิบัติงานได้ตามที่กฎหมายกำหนดหรือได้รับมอบหมาย

ซึ่งในปี 2546 กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 4,962.86 ล้านบาท สำหรับการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถประมวลผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

- ส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แปลงศึกษา โครงการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การทำนาข้าว (ภูมิปัญญาชาวบ้าน)
โรงเรียนวัดเกาะ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556
ตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกรข้าวในพระราชดำริ

การส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพื้นที่เฉพาะ

การดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ได้แก่ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์-ทับทิมสยาม โครงการพัฒนาอาชีพพื้นที่พรุแฉะ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก โครงการดอยตุง และโครงการธนาคารอาหารชุมชน โดยจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตร จำนวน 122,100 ไร่ และอบรมเกษตรกร จำนวน 22,002 ราย

การดำเนินงานในเขตพื้นที่เฉพาะ ได้แก่ โครงการพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่เพื่อความมั่นคง เขตพื้นที่แนวกันชนห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เขตจัดการลุ่มน้ำแม่แตง เขียวคลองยัน เขตชุมชนบนที่สูง เขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2,180 ไร่ อบรมเกษตรกร จำนวน 17,345 ราย และส่งเสริมอาชีพนอกภาคเกษตร 87 กลุ่ม เกษตรกร จำนวน 3,455 ราย

จากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและลดค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

การส่งเสริมเพื่อพัฒนาการผลิตในรูปแบบเกษตรยั่งยืน

เป็นระบบการเกษตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยได้ดำเนินงาน ดังนี้

- **ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน** ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำแปลงส่งเสริมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่นำและเครือข่ายการเรียนรู้ชุมชน จำนวน 8,000 ไร่
- **ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่** โดยจัดทำแปลงเรียนรู้ของวิทยากรเกษตรกร 70 ราย รวมพื้นที่ 1,050 ไร่ พร้อมทั้งจัดเวทีเรียนรู้การสร้างกระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายเกษตรทฤษฎีใหม่ ผ่านเวทีเรียนรู้ของเกษตรกรตัวอย่าง (Farm Learning Center) โดยมีเกษตรกรเครือข่าย 70 กลุ่มๆละ 30 ไร่ รวมทั้งสิ้น 2,100 ราย
- **ส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ** โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อมต่างๆ ในไร่นาของเกษตรกรช่วยให้เกษตรกรมีการตัดสินใจด้านการจัดการพืชอย่างมีเหตุผลดำเนินการกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พืชผัก และอ้อย รวม 234 กลุ่ม เกษตรกร 5,850 ราย
- **เพิ่มพูนองค์ความรู้การจัดการฟาร์มแก่เกษตรกรผู้จัดทำแปลงและเกษตรกรเครือข่าย** จำนวน 11,000 ราย ทำให้เกษตรกรมีการวางแผนและงบประมาณฟาร์ม ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ รายรับ - รายจ่าย และกำไรจากข้อมูลการจดบันทึกและบัญชีฟาร์ม
- **ส่งเสริมการดำเนินการผลิตอาหาร เพื่อบริโภคในครัวเรือน** เพื่อให้ครอบครัวเกษตรกรได้มีการผลิตและใช้อาหารเพื่อบริโภคตามหลักโภชนาการโดยจัดทำแปลงสาธิตการผลิตอาหารต้นแบบสำหรับครอบครัวเกษตรกรและชุมชน ดำเนินการใน 400 หมู่บ้าน เกษตรกร 8,000 ครอบครัว
- **บริการเทคโนโลยีรังสี** โดยผลิตและส่งเสริมการใช้เมลงที่เป็นหมันเพื่อควบคุมแมลงวันผลไม้แบบพื้นที่กว้างได้ผลผลิตขยาย ทำหมัน และปล่อยแมลงที่เป็นหมันสู่พื้นที่เป้าหมายทุกสัปดาห์ รวม 1,411 ล้านตัว/ปี พร้อมทั้งบูรณาการวิธีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ยั่งยืนและคุ้มค่าต่อการลงทุน เช่น การรณรงค์เก็บผลไม้ที่ร่วงหล่น และการส่งเสริมสนับสนุนแผ่นล่อจำนวน 127,500 แผ่น เพื่อลดแหล่งขยายพันธุ์ของแมลงการดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ รวม 42,500 ไร่

● **ผลิตและส่งเสริมการใช้ชีวอินทรีย์และสารธรรมชาติจากพืช**

โดยทำการผลิตขยายแมลงที่เป็นประโยชน์ เช่นมวนพิฆาต ตัวทำ แมลงทางหนีบ ฯลฯ จำนวน 638 ล้านตัว เชื้อจุลินทรีย์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา จำนวน 145 ตัน จัดหาเชื้อไวรัส เอ็น พี วี เชื้อบาซิลลัส จำนวน 10,381 กิโลกรัม/ลิตร สาร สะเดา จำนวน 74 ตัน เพื่อนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ ความคุมแมลง และโรคพืช ในพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ พื้นที่ 280,000 ไร่

● **ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์**

โดยมีเกษตรกรได้รับการ รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานรับรอง ภายในประเทศ จำนวน 677 ราย

● **ส่งเสริมประมงและปศุสัตว์**

เพื่อการยังชีพโดยจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่มเกษตรกร จำนวน 808 กลุ่ม เกษตรกรรวม 24,363 ราย โดยแบ่งเป็น ด้านประมงน้ำจืด 357 กลุ่ม เกษตรกร 10,737 ราย และด้านปศุสัตว์ 451 กลุ่ม เกษตรกร 13,62 ราย

● **ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ชนไทย**

ได้จัดสัมมนาทิศทางไก่ชน ไทยใน 4 จังหวัดนำร่อง ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ชลบุรี พิษณุโลก และสุโขทัย ร่วมกับสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ พื้นเมืองไทยและบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์เพื่อ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญใน การเลี้ยงไก่ชนให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีเกษตรกร เข้าร่วม 2,006 ราย

ส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนไทยเพื่อนำไปสู่การผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชนโดยได้สนับสนุนให้เกษตรกรทำการทดสอบการใช้สมุนไพรในการควบคุมศัตรูพืชจำนวน 10 จุด อบรมเกษตรกรเพื่อสร้างวิทยากรเรื่องการทำสุราแช่พื้นบ้านที่ถูกวิธีและการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดประกวดภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมเพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้เกษตรกรได้รับการส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 3,000 ราย

การส่งเสริมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต

โดยการเร่งรัดการกระจายพันธุ์ดีผ่านศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ชุมชน ผสานกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ด้านการปลูก การดูแลรักษา การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงการจัดการผลผลิต หลังการเก็บเกี่ยวตามแนวทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยดำเนินการดังนี้

- **ส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ** ดำเนินการส่งเสริมโดยจัดทำโครงการนำร่องการปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ มีกลุ่มเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 100 กลุ่ม จำนวน 3,000 ราย ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผักตามระบบ GAP การฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร ส่งผลกระทบต่อให้เกษตรกรมีการใช้สารธรรมชาติและชีวภัณฑ์ต่างๆ ในกระบวนการผลิต ลดการใช้สารเคมีในการผลิตพืชผัก มีผลผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษเพิ่มขึ้น 6,000 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 60 ล้านบาทต่อ 1 ฤดูกาลผลิต หรือประมาณ 300 ล้านบาทต่อปี
- **ส่งเสริมการเกษตรในเขตชลประทาน** โดยส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจอายุสั้น ใช้น้ำน้อยให้ผลตอบแทนสูงในช่วงฤดูแล้งเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำ และการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเขตชลประทาน โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 12.12 ล้านไร่ ดังนี้ ข้าวนาปรัง 9.53 ล้านไร่ ผลผลิต 6.42 ล้านตัน คิดเป็น มูลค่า 30,262 ล้านบาท พืชไร่ (ถั่วเหลือง, ถั่วเขียว, ถั่วลิสง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) 1.78 ล้านไร่ ผลผลิต 0.37 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 3,978 ล้านบาท พืชผัก 0.81 ล้านไร่คิดเป็น มูลค่า 4,836 ล้านบาท

ผลิตและกระจายพันธุ์ดีเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร

- **ผลิตเมล็ดพันธุ์** จำนวน 32,023.63 ตัน ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง พืชไร่อื่นๆ และพืชผัก พร้อมทั้งอบรมเกษตรกรผู้จัดทำแปลง รวม 4,025 ราย
- **ต้นพันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้น** จำนวน 750,000 ต้น สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 95,000 ราย
- **พันธุ์พืชจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ** จำนวน 14,675 ล้านต้น พร้อมทั้งอบรมเกษตรกร จำนวน 4,000 ราย

การผลิตเพื่อการส่งออก

เน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมแต่ละชนิดพืช
ให้สามารถผลิตพืชเพื่อการส่งออกได้ โดยดำเนินการในพืชที่สำคัญ ดังนี้

ข้าว : ดำเนินการผลิตและกระจายพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีผ่าน ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน จำนวน 2,704 ศูนย์ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จำนวน 55,000 ตัน ซึ่งจะนำไปปลูกในฤดูต่อไปได้ในพื้นที่ 5,500,000 ไร่ และ พัฒนาให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 87,620 ราย นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการออก ใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรัง ในพื้นที่ 37 จังหวัด เกษตรกร 141,566 ราย พื้นที่ปลูก 5.3 ล้านไร่ ผลผลิต 4.79 ล้านตันข้าวเปลือก เกษตรกรนำข้าวเปลือกไปจำหน่าย รวม 2.4 ล้านตัน และออกใบรับรองผู้ปลูกข้าวนาปี จำนวน 936,176 ราย พื้นที่ปลูก 19.95 ล้านไร่ ผลผลิต 8.3 ล้านตัน ข้าวเปลือก เกษตรกรนำข้าวเปลือกไปจำหน่าย รวม 3.5 ล้านตัน

ยางพารา : จัดทำแปลงส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพยาง จำนวน 680 ไร่ อบรมเกษตรกร จำนวน 3,000 ราย พร้อมทั้งจัดตั้งกลุ่มจัดการสิ่งแวดล้อมในสวนยางมาตรฐาน ISO 14001 จำนวน 80 กลุ่ม ทำให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในสวนยางได้ ไม่น้อยกว่า 24,000 ไร่

มันสำปะหลัง : จัดทำแปลงทดสอบและแปลงส่งเสริมเพื่อ หาแนวทางแก้ไขปัญหาการผลิตมันสำปะหลัง ดำเนินการ ในพื้นที่ 9 จังหวัด รวมพื้นที่ 1,697 ไร่ เกษตรกรเข้า ร่วมโครงการ 590 ราย พร้อมทั้งอบรมนำเกษตรกร ศึกษาดูงาน การใช้เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ด้วยการปลูกแฝกขวางแนวลาดชันของพื้นที่จำนวน 200 ราย ซึ่งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ ในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมากกว่า 1,600 ไร่

สับปะรด : ส่งเสริมกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด จำนวน 317 กลุ่ม อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร จำนวน 689 ราย ให้เป็น วิทยากรประจำกลุ่มเพื่อช่วยสนับสนุนการผลิตตามระบบ GAP ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ปรับปรุงคุณภาพ ขจัดสารไนเตรท ให้ลดลงและหมดไป

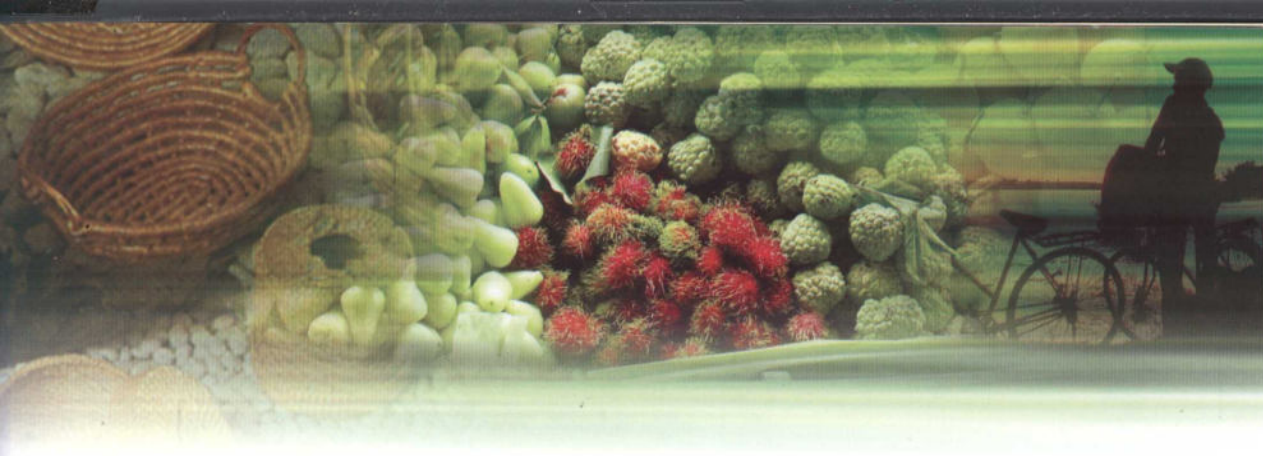

ลำไย : จัดทำแปลงส่งเสริมและแปลงสาธิตการผลิตลำไยที่ดีและเหมาะสม รวม 2,400 ไร่ พร้อมดำเนินการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยในกลุ่มปรับปรุงคุณภาพจำนวน 6,000 ราย สามารถนำไปปฏิบัติในสวนลำไยไม่น้อยกว่า 60,000 ไร่ ส่งผลให้ได้ผลผลิตลำไย ที่มีคุณภาพไม่น้อยกว่า 100,000 ตัน

ทุเรียน : ส่งเสริมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียน จำนวน 200 กลุ่ม อบรมเกษตรกร จำนวน 6,000 ราย สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ปลูกทุเรียน รวม 60,000 ไร่ ส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ไม่น้อยกว่า 50,000 ตัน

กาแฟ : จัดทำแปลงสาธิตการผลิตกาแฟ รวม 270 ไร่ อบรมถ่ายทอดความรู้ในกลุ่มปรับปรุงคุณภาพกาแฟ และกลุ่มแปรรูป จำนวน 1,320 ราย ส่งผลให้สามารถปรับปรุงคุณภาพของสารกาแฟให้มีคุณภาพสูงขึ้นตรงตามความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศและส่งออกไม่น้อยกว่า 38,000 ตัน

กล้วยไม้ : ถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีการผลิตกล้วยไม้ที่เหมาะสมแก่เกษตรกร จำนวน 1,070 ราย เกษตรกรจำนวน 500 ราย มีความรู้ด้านการปรับปรุงพันธุ์กล้วยไม้ กลุ่มเกษตรกร 60 กลุ่ม มีการประสานเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง เกิดกลุ่มแสดงแหล่งสินค้า 5 กลุ่ม เป็นรูปแบบในการขยายผลต่อไป

มังคุด : ส่งเสริมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุด จำนวน 50 กลุ่ม อบรมเกษตรกรจำนวน 1,500 ราย ให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ปลูกมังคุดรวมทั้งสิ้น 12,000 ไร่ ทำให้ได้ผลผลิตมังคุดคุณภาพดีเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 3,600 ตัน/ปี นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรยังได้ร่วมกับบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) จัดกิจกรรมบริการมังคุดสดบนเครื่องบินระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เป็นระยะเวลา 30 วัน โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนมังคุดสด จำนวน 2,000 กิโลกรัม เพื่อให้ผู้โดยสารชาวญี่ปุ่น ได้ชิมรสชาติมังคุด จำนวน 24,035 ราย

มะม่วง : ส่งเสริมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมะม่วง จำนวน 40 กลุ่ม อบรมเกษตรกร จำนวน 1,200 ราย ซึ่งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ปลูกมะม่วงรวมทั้งสิ้น 400,000 ไร่ ส่งผลให้ได้ผลผลิตมะม่วงคุณภาพดีเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5,760 ตัน/ปี

อ้อย : อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรตามระบบโรงเรียนเกษตรกร จำนวน 1,490 ราย

การผลิตพืชเพื่อใช้ในประเทศ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการผลิตที่มุ่งเน้นเพื่อการบริโภคและใช้ใน
อุตสาหกรรมภายในประเทศหรือทดแทนการนำเข้า
โดยได้ส่งเสริมผลิตพืชที่สำคัญ ดังนี้

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ : จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการผลิตข้าวโพดชุมชน 144 กลุ่ม พื้นที่ดำเนินการ รวม 28,800 ไร่ เพื่อเป็นศูนย์กลางการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่กลุ่มอื่นๆ พร้อมทั้งอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร รวม 2,880 ราย

ปาล์มน้ำมัน : จัดทำแปลงสาธิตการปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีแทนสวนเก่า 1,020 ไร่ อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ รวม 600 ราย ช่วยให้ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 2.4 ตัน/ไร่ เป็น 3 ตัน/ไร่ ในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 15,000 ไร่

มันฝรั่ง : จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งแปรรูปส่งโรงงานจำนวน 14 กลุ่ม โดยจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันฝรั่ง รวม 260 ไร่ ถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมให้เกษตรกร จำนวน 900 ราย ใน 10 จังหวัด มีผลทำให้กลุ่มเข้มแข็ง สามารถระดมทุนจากสมาชิกภายในกลุ่มจากการผลิตในลักษณะครบวงจร โดยมีการวางแผนการผลิตร่วมกัน ระหว่างกลุ่มเกษตรกร ภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ มีการประกันราคารับซื้อผลผลิตและเกษตรกรสามารถผลิตมันฝรั่งคุณภาพดีขึ้นทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ไร่ละ 2,000 บาท

การผลิตพืชที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ

เป็นการส่งเสริมการผลิตพืชที่มีการผลิตไม่เพียงพอกับการใช้ในประเทและมัตนทุนในการผลิตสูง เมื่อเทียบกับการนำเข้าแต่จำเป็นต้องผลิตเพื่อความมั่นคงของอุตสาหกรรมเชื่อมโยงในประเทศ เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต มีผลการดำเนินงานคือ

ถั่วเหลือง : จัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ในเขตเศรษฐกิจ ถั่วเหลือง 24 จังหวัด จำนวน 100 กลุ่ม พื้นที่ 20,000 ไร่
อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร 21,000 ราย และอบรมสาธิตการแปรรูปถั่วเหลืองแก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 100 ราย

การผลิตพืชและสินค้าเกษตรอื่นๆ

หม่อนไหม : ถ่ายทอดเทคโนโลยีส่งเสริมและพัฒนาการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยส่งเสริมการใช้หม่อนพันธุ์ดี 25 กลุ่ม 2,500 ไร่ ผลิตต้นหม่อนพันธุ์ดี 450,000 ต้น ผลิตไหมหม่อนพันธุ์ดี 208,675 แฝน ส่งเสริมการเลี้ยงไหมในท้องถิ่นไหมสาธิต 500 ห้อง พร้อมทั้งอบรมเกษตรกร 6,580 ราย จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีรายได้ จากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ไม่น้อยกว่า 30,000 บาท/ปี/ครัวเรือน

ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจอื่นๆ : ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ 6,572 รัง ผึ้งโพรง 1,616 รัง ผึ้งนางพญา 4,990 ตัว จิ้งหรีด 895,930 ตัว ชันโรง 2,189 รัง ครั้ง 2,320 กิโลกรัม อบรมเกษตรกรจำนวน 7,428 ราย จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีรายได้ปีละไม่ต่ำกว่า 24.14 ล้านบาท

ส่งเสริมการผลิตพืชอื่นๆ : เช่น ถั่วเขียว งา ฝ้าย ถั่วลิสง ทานตะวัน ถั่วเหลืองฝักสด ละหุ่ง ปอแก้ว โดยจัดทำแปลงส่งเสริมและแปลงสาธิต รวม 34,419 ไร่ อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร จำนวน 18,275 ราย

ส่งเสริมพัฒนาอาชีพใหม่ ได้แก่ พืชสมุนไพร ข้าวโพดหวาน ไข่มะขามเปรี้ยว โดยจัดทำแปลงส่งเสริมและแปลงทดสอบ จำนวน 35,718 ไร่ อบรมเกษตรกร จำนวน 8,740 ราย

การปรับปรุงคุณภาพและรับรองคุณภาพ

เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการพัฒนากระบวนการผลิต ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งได้รับการรับรองมาตรฐาน ด้านคุณภาพ ตลอดจนเป็นการเชื่อมโยงด้านการตลาด ระหว่างแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานด้านคุณภาพ และผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าเกษตรภายใน ประเทศและต่างประเทศ ดำเนินการร่วมกับกรมวิชาการ เกษตรปฏิบัติงานส่งเสริมตามระบบ GAP โดยดำเนินการในไม้ผล 4 ชนิด ได้แก่ ลำไย ทุเรียน ลิ้นจี่ และมังคุด ในพื้นที่ 14 จังหวัด มีเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ 4,700 ราย

การจัดงานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดงานต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ วรรณคดีและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ตลอดจนจัดให้มีการเจรจาธุรกิจสินค้าเกษตร ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยจัดงานต่างๆ ดังนี้

จัดงานมหกรรม “พืชอาหารปลอดภัย นำไทยสู่ครัวโลก” เมื่อวันที่ 17-21 กันยายน 2546 ณ อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อแสดงศักยภาพความพร้อมของไทยในการเป็นครัวของโลก รมรณรงค์ให้มีการผลิต และบริโภคพืชอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยมีกิจกรรมประกอบด้วย การสัมมนาวิชาการ การสาธิตกระบวนการ ผลิตพืชปลอดภัยจากไร่นาสู่ผู้บริโภค การบริการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตต่างๆ และตรวจเลือกเพื่อ หาปริมาณสารพิษในเลือดว่าอยู่ในระดับเสี่ยงหรือไม่ การเจรจาธุรกิจ การจำหน่ายพืชผัก ผลไม้ และอาหาร ปลอดภัยจากสารพิษ ผลการดำเนินงาน ผู้ร่วมเจรจาธุรกิจให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์แปรรูปมากที่สุด การจำหน่ายพืช/ ผลิตภัณฑ์ปลอดภัยจากสารพิษ รวม 5 วัน มียอดจำหน่ายเป็นเงิน 4,917,643 บาท รวมจำนวนผู้เข้าชมงานทั้งหมด 53,898 ราย นอกจากนี้ยังได้จัดงานรณรงค์ให้เกษตรกรและผู้บริโภคได้ตระหนัก รับรู้ และมีความพร้อมที่จะผลิต พืชที่มีความปลอดภัยใน 76 จังหวัดทั่วประเทศ

จัดงานเทศกาลไหมไทย ระหว่างวันที่ 12-17 สิงหาคม 2546 ณ พิพิธภัณฑสถานการเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาและเผยแพร่พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับ การส่งเสริมพัฒนาอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแก่เกษตรกรไทยและเป็นการเผยแพร่การทอผ้าไหมที่พัฒนามา จากภูมิปัญญาไทยให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยมีกิจกรรม การออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การสาธิตทอผ้าไหม การจัดนิทรรศการ การประกวดแข่งขัน ผลการดำเนินงาน จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าไหม รวม 6 วัน มียอด จำหน่ายเป็นเงิน 3,465,474 บาท มีผู้เข้าชมงานทั้งสิ้น 26,016 ราย

จัดงานมหกรรมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 5-9 ธันวาคม 2545 ณ พิพิธภัณฑสถานการเกษตร เฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ ความก้าวหน้าทางด้านเกษตรอินทรีย์ให้สาธารณชนได้มีความเข้าใจถึงหลักการและการปฏิบัติ ทางด้านเกษตรอินทรีย์ โดยมีกิจกรรมของงาน ได้แก่ การสัมมนาทางวิชาการ นิทรรศการ การสาธิตกระบวนการ ผลิตพืชปลอดภัยจากไร่นาสู่ผู้บริโภค การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และเจรจาธุรกิจ ผลการดำเนินงาน สินค้าที่จำหน่ายได้มาก คือ สินค้าประเภทอาหารและผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร รองลงมาคือ ประเภทเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ รายได้จากการ จำหน่ายสินค้า รวม 5 วัน เป็นเงิน 959,241 บาท มีผู้เข้าชมงานทั้งสิ้น 26,782 ราย

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มและกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- เสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำสถาบันเกษตรกร โดยการประชุมสัมมนาฝึกอบรม แลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์ ศึกษาดูงาน ดังนี้
  - กลุ่มเกษตรกร จำนวน 8,236 ราย
  - กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 4,380 ราย
  - กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 33,673 ราย
- โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนางานด้านการเกษตรภายใต้การปฏิบัติงานร่วมกันของเกษตรกรและทุกหน่วยงานในลักษณะบูรณาการ ณ จุดเดียว ทำให้เกษตรกรเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างรวดเร็วขึ้น โดยได้ดำเนินการ ดังนี้
  1. จัดการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร ดังนี้

ด้านพืช	จำนวน	70,152	ครั้ง	เกษตรกร	1,457,851	ราย
ด้านปศุสัตว์	จำนวน	27,894	ครั้ง	เกษตรกร	408,575	ราย
ด้านประมง	จำนวน	14,995	ครั้ง	เกษตรกร	222,944	ราย
ด้านดิน	จำนวน	19,961	ครั้ง	เกษตรกร	368,532	ราย
ด้านอื่นๆ	จำนวน	20,032	ครั้ง	เกษตรกร	525,143	ราย
  2. จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 49,248 ครั้ง
  3. จัดเวทีชุมชนจำนวน 29,716 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 1,130,301 ราย
เยี่ยมเกษตรกรเป็นรายครัวเรือน 5,039,639 ครัวเรือน แบบกลุ่ม 2,681,304 ครัวเรือน
  4. การพยากรณ์เดือนภัย ภัยธรรมชาติ จำนวน 7,224 ครั้ง
ภัยศัตรูพืช จำนวน 9,638 ครั้ง
ภัยการระบาดของสัตว์ประมง จำนวน 3,072 ครั้ง
  5. รับคำร้องของเกษตรกรเกี่ยวกับการขอรับบริการต่างๆ ทั้งหมด 15,823 ครั้ง
เกษตรกร 122,914 ราย

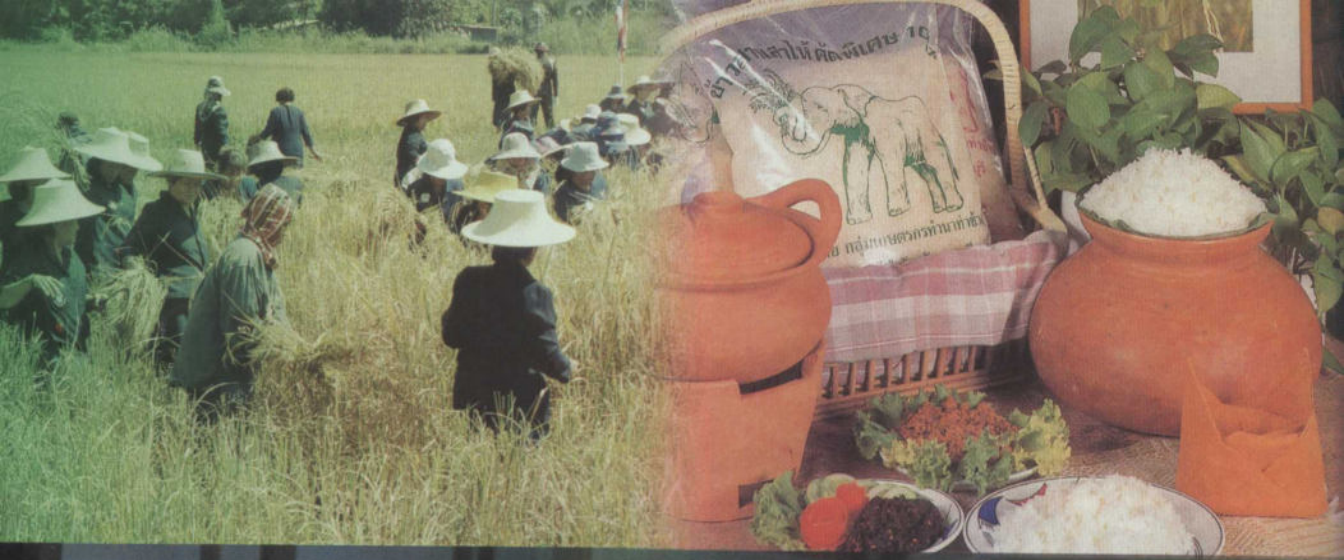
คลินิกเกษตรในพระบรมราชานุเคราะห์ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามโครงการคลินิกเกษตรในพระบรมราชานุเคราะห์โดยให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในจังหวัดต่างๆ รวมจำนวน 84,255 ราย มีรายละเอียดดังนี้

ด้านพืช	แนะนำการใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดโรค-แมลงในสวน ไม้ผล พืชผัก จำนวน 12,101 ราย
ด้านดิน	ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสดในการบำรุงดิน แจกเอกสารเร่ง พด. 1 , พด. 2 จำนวน 20,439 ราย
ด้านปศุสัตว์	ฉีดวัคซีน ทำหมัน สุนัข แมว ตรวจจุกจาระ ตรวจเลือด แจกแร่ธาตุ วิตามิน และให้ความรู้ การเลี้ยงสัตว์เบื้องต้น จำนวน 21,317 ราย
ด้านประมง	การตรวจวิเคราะห์คุณภาพของน้ำ ให้คำปรึกษาการเลี้ยงปลา และแจกพันธุ์ปลา จำนวน 10,494 ราย
ด้านบัญชี	อบรมการจัดทำบัญชีฟาร์มและแนะนำการจดบันทึกอย่างง่าย ๆ เพื่อได้ทราบถึง กำไร-ขาดทุน จำนวน 4,497 ราย
ด้านชลประทาน	ชุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขินให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง จำนวน 2,577 ราย
ด้านสหกรณ์	ดำเนินกิจกรรมกลุ่มสหกรณ์ และตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน และมีการอบรมให้ความรู้ แก่เด็กเรียนที่สนใจการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 3,243 ราย
ด้านกฎหมาย (สปก.)	ปัญหาการมีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน การเปลี่ยนแปลงผู้ถือครองที่ดินสปก. 4-01 จำนวน 3,888 ราย
ด้านอื่นๆ	กรมป่าไม้ ได้มีการแจกพันธุ์ไม้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่ถูกต้อง จำนวน 5,699 ราย

เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชน โดยการแปรรูปสินค้าเกษตรและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของชุมชน

- สนับสนุนให้เกษตรกรจาก 1,468 ชุมชน แปรรูปผลผลิตเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ทั้งด้านอาหารและเครื่องอุปโภคต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว จำนวน 13,300 ราย ได้รับการพัฒนาทักษะจนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถขยายตลาดจนเป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภค
  - ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทางการเกษตร โดยจัดอบรมผู้นำชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง จำนวน 507 ราย พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์ จำนวน 32 แห่ง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 11 ครั้ง ผลิตภาพพolik 2,500 ชุด แผ่นพับ 65,000 ฉบับ คู่มือการท่องเที่ยว 5,000 เล่ม โปสเตอร์ 20,500 แผ่น และนำสื่อมวลชนดูงาน 2 ครั้ง จำนวน 30 ราย
- จากการดำเนินงานดังกล่าวจะเป็นการกระจายปริมาณนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวหลักซึ่งก่อให้เกิดรายได้โดยตรงจากการจำหน่ายผลผลิตและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

การบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร

การจัดทำและบริหารแผนงานโครงการ และควบคุมกำกับ

- **จัดทำกรอบแผนงาน/โครงการ**ให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคใช้ประกอบในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้โอนจัดสรรโครงการและงบประมาณพร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดโครงการจัดส่งให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคได้ทำการพิจารณาเลือกพื้นที่ดำเนินการให้สอดคล้องตามที่ได้รับอนุมัติ พร้อมทั้งจัดทำสรุปผลการจัดสรรโครงการลงสู่พื้นที่และจัดทำแผนปฏิบัติการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

- **วางระบบการรายงานความก้าวหน้า**โดยให้ผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงานรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งรายงานผลลัพธ์ การดำเนินงานภายหลังสิ้นปีงบประมาณ มีการสรุปผลเพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงาน นอกจากนี้ได้มีการติดตามงานในพื้นที่ของผู้บริหาร นักวิชาการในระดับต่างๆ และมีการประเมินผลโครงการสำคัญอีกหลายโครงการ

ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตร

- กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปรับปรุงและจัดเก็บข้อมูล ทะเบียนเกษตรกรเพิ่มเติมจากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2545 จำนวน 4.4 ล้านครัวเรือน ได้ครบตามเป้าหมายที่ประมาณการไว้ จำนวน 5.6 ล้านครัวเรือน

- จัดเก็บสถิติข้อมูลสินค้าเกษตรเพื่อใช้ในการวางแผนส่งเสริม การเกษตรทั้งข้อมูลรายเดือน รายปี ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชผัก จำนวน 90 ชนิด ไม้ผล ไม้ยืนต้น จำนวน 49 ชนิด

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศในรูปแบบ Web Application 3 ระบบ คือ ฐานข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ฐานข้อมูลสถาบันเกษตรกร และฐานข้อมูลภาวะการผลิตเมล็ดพันธุ์

- พัฒนาสารสนเทศผ่านศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมการเกษตร (Operation Room) เพื่อการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี กระทรวง และกรมฯ (PMOC/MOC/DOC) โดยนำเสนอในรูปแบบข้อมูล ตัวเลข รูปภาพ แผนที่ และข้อมูล GIS

- ให้บริการสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ของกรม ที่ <http://www.doae.go.th> จำนวน 769 เรื่อง สถิติผู้ใช้บริการ 408,556 ราย มีเว็บไซต์ย่อยในระดับหน่วยงาน 150 เว็บไซต์ ได้รับการจัดอันดับเป็นเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ ระดับกรม ที่มีผู้ใช้บริการเป็นอันดับที่ 5

- พัฒนาคูคลากร โดยการจัดอบรมด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1,382 ราย และด้านการใช้เทคนิคทางวิชาการสถิติและภูมิสารสนเทศ จำนวน 115 ราย

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

- จัดรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM 1386 กิโลเฮิร์ต และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา จำนวน 14 รายการ ออกอากาศรวมทั้งสิ้น 2,756 ครั้ง และเสนอข่าว 4,368 ข่าว ผลิตสโปด และสารคดี จำนวน 24 เรื่อง
- เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ในรูปแบบละครสั้น เรื่อง บทบาทคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน 2 ครั้ง พร้อมทั้งสัมภาษณ์สดผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร
- ประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน เผยแพร่นโยบายและการจัดงานต่างๆ ได้แก่
  - การจดทะเบียนออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ตามโครงการรับจํานำข้าวเปลือก
  - การเปิดตัวศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
  - การจัดงานมหกรรมเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ
  - การจัดงาน “มหกรรมพืชอาหารปลอดภัย นำไทยสู่ครัวโลก”

การพัฒนาบุคลากร

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ทำให้บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้ สอดคล้องกับ โครงสร้างบทบาท ภารกิจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินการดังนี้

- **พัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม/สัมมนา** ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 34 หลักสูตร รวม 16,445 ราย และส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนากับหน่วยงานภายนอก ภายในประเทศ จำนวน 52 หลักสูตร รวม 151 ราย ตลอดจนส่งไปประชุม ฝึกอบรม/สัมมนา/ดูงาน ณ ต่างประเทศ รวม 63 หลักสูตร รวม 131 ราย และสนับสนุนให้ศึกษาต่อจำนวน 10 ราย

จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสนับสนุนการให้บริการของกรมส่งเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

• **โครงการวิจัยเรื่องต้นแบบระบบส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม** ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ พัทลุง ราชบุรี พิษณุโลก และบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาระบบการทำงานในพื้นที่และระบบสนับสนุนการทำงานในพื้นที่ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง เขต จังหวัด อำเภอ ตำบล และเกษตรกรในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงสิ้นสุดการวิจัย ผลจากการวิจัยดังกล่าวสามารถพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน และได้แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่งจะนำข้อมูลไปประกอบการพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

• **โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน** กรมส่งเสริมการเกษตรได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและภาคีอื่นๆ เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมการศึกษาออกโรงเรียน ฯลฯ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในพื้นที่ 75 จังหวัด 7,405 ตำบล ระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี (2546 - 2548) ในปี 2546 ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและกระบวนการทำงานตามโครงการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับจังหวัดทั้ง 22 จังหวัด และจัดเวทีเรียนรู้กระบวนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย 1,164 ตำบล ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนโดยใช้กระบวนการจัดทำแผนชุมชน เป็นเครื่องมือนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองและเอาชนะความยากจน

การประสานการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

• กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ใน 2 ลักษณะ คือ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยโดยเงินงบกลาง และการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรกรณีฉุกเฉินโดยใช้เงินตรงราชการ โดยในปี 2546 ได้ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรทั้งหมด 906,890 ราย พื้นที่ช่วยเหลือ 10,435,595.23 ไร่ จำแนกเป็น

- การให้ความช่วยเหลือโดยเงินงบกลาง ซึ่งเดิมจะมีการให้ความช่วยเหลือ โดยจัดสรรปีจ่ายการผลิต การเกษตร แต่ในปี 2546 รัฐบาลได้มีนโยบายให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสดแก่เกษตรกร จำนวน 714,407 ราย เป็นเงินจำนวน 2,020,920,666.27 บาท
- การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยโดยใช้เงินตรงราชการ ช่วยเกษตรกรที่ประสบภัยอุทกภัย วาดภัย ภัยแล้ง โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกร จำนวน 192,483 ราย เป็นเงินจำนวน 55,796,845.45 บาท

הכשרות

คณะผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2546

นายอภิชาติ	พงษ์ศรีหตุลชัย	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (1 ต.ค. 45 - 6 ก.ค. 46)
นายชวาลวุฒ	ไชยนิติ	รักษาราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (ต.ค. 45 - ๓.ค. 45)
นายไพศาล	กุลวัลย์รัตน์	รักษาราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (๓.ค. 45 - เม.ย. 46)
นายธงชาติ	รักษากุล	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (15 พ.ย. 43 - 7 ก.ค. 46)
		อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (8 ก.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายสาคร	ประไพพงษ์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (1 ต.ค. 43 - ปัจจุบัน)
นางพิงพิศ	ดุลยพัชร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (18 ม.ค. 45 - 25 ก.ย. 46)
นายสุรพงษ์	ปรานศิลป์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร (25 ส.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายบุญครอง	นครศรี	เลขานุการกรม (22 ต.ค. 42 - 17 ต.ค. 45)
นางณัจนา	ชุ่มฤทธิ์	เลขานุการกรม (18 ต.ค. 45 - 22 ม.ค. 46)
นายกมล	เกษมสุข	เลขานุการกรม (23 ม.ค. 46 - 3 ก.ย. 46)
นางสาวจงกลณี	ชีรนานนท์	ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน
นายวิโรจน์	แสงบางกา	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (21 มี.ค. 46 - 17 ๓.ค. 46)
นางพัฒนา	นาคเขียว	ผู้อำนวยการกองคลัง (18 พ.ย. 40 - ปัจจุบัน)
นางณัจนา	ชุ่มฤทธิ์	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (23 ม.ค. 46 - 17 ๓.ค. 46)
นายอภิชัย	จึงประภา	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ (18 ต.ค. 45 - 22 ม.ค. 46)
		ผู้อำนวยการกองแผนงาน (23 ม.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายอรรถ	อินทลักษณ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ (18 ต.ค. 45 - ปัจจุบัน)
นายเจตพงศ์	ขมภูรัตน์	ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร (18 ต.ค. 45 - 22 ม.ค. 46)

นายเอกชัย	โอเจริญ	ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร (23 ม.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นางสาวพะเยาว์	รัตนวิบูลย์	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ (18 ต.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายสุรพงษ์	ปรานศิลป์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเกษตรกร (18 ต.ค. 45 - 24 ส.ค. 46)
นายสมศักดิ์	สุริโย	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเกษตรกร (29 ส.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายชูพิเทพ	พงศ์สร้อยเพชร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี (18 ต.ค. 45 - ปัจจุบัน)
นายประนอม	ศรัยสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร (21 มี.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นางพรทิพย์	สุคนธ์สิงห์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (21 มี.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นางสาวอรพิน	ฉิระวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จ.ชัยนาท (18 ต.ค. 45 - 30 ก.ย. 46)
นายอภิชาติ	อติเวทิน	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จ.ชัยนาท (11 ก.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายสุรจิต	กรรณเลขา	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 2 จ.ราชบุรี (21 ก.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายบุญครอง	นครศรี	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 จ.ระยอง (21 ก.ค. 46 - 28 ส.ค. 46)
นายสมศักดิ์	สุริโย	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จ.ขอนแก่น (21 ก.ค. 46 - 28 ส.ค. 46)
นายบุญครอง	นครศรี	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จ.ขอนแก่น (29 ส.ค. 46 - ปัจจุบัน)
นายประภาส	แก้วพิบูลย์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 จ.สงขลา
นายอภิชาติ	อติเวทิน	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 6 จ.เชียงใหม่ (21 มี.ค. 46 - 10 ก.ค. 46)

ตารางแสดงอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างประจำปี 2546

ระดับ/ประเภท หน่วยงาน	10 บส	9 บส	8 บก	8 วช	8 ว	8	7 วช	7 ว	7	6
	กรมส่งเสริมการเกษตร	1	3							
กลุ่มตรวจสอบภายใน					1					
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร					1					
สำนักเลขานุการกรม			1						1	2
กองการเจ้าหน้าที่			1		1			1	3	1
กองคลัง			1		1				5	14
กองแผนงาน			1					3	1	2
กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ			1					3		1
กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร			1		2					1
ศูนย์สารสนเทศ				2	1		1			1
สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช		1			3	23		47	1	24
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี		1	2		4			8	4	1
สำนักพัฒนาเกษตรกร		1	1		6			6		1
สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร		1		3	12		1	1		1
สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร		1			20					1
รวม	1	8	9	5	52	23	2	69	15	50
สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต 6 เขต		6			18		4	53		6
รวมส่วนกลาง	1	14	9	5	70	23	6	122	15	56
สำนักงานเกษตรจังหวัด			76					152		76
สำนักงานเกษตรอำเภอ									798	81
รวมส่วนภูมิภาค			76					152	798	157
รวม	1	14	85	5	70	23	6	274	813	213

๕	7 ๖ หรือ 8 ๖	6 ๖ หรือ 7 ๖	3-5 หรือ 7 ๖ หรือ 8 ๖	3-5 หรือ 6 ๖ หรือ 7 ๖ข	3-5 หรือ 6 ๖ หรือ 7 ๖	3-5 หรือ 6 ๖	2-4 หรือ 5 หรือ 6	2-4 หรือ 5	1-3 หรือ 4 หรือ 5 หรือ 6	1-3 หรือ 4 หรือ 5	รวม	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวมทั้งสิ้น
					6					1	4			4
		3				1					8	2		10
						8	2	1	1	12	28	32	2	62
		3			7	21				19	57	19	3	79
		1				4		18		24	68	26		94
		3				30				5	45	14	22	81
		5				10				5	25	12	22	59
	6	1				5				5	21	11		32
				5	2	8	1		1	10	32	14	21	67
2		23	1		58	199	47	25		53	507	663	335	1,505
2		6			2	46	22		11	15	124	42	8	174
2	3	24				20				9	73	29	40	142
2			6	3	27	1	9	11	1	9	88	56	160	304
2			27		63					9	123	41	200	364
10	9	69	34	8	165	353	81	55	14	176	1,208	964	814	2,986
	6	126	6	4	30	155	35		8	45	502	554	1,530	2,586
10	15	195	40	12	195	508	116	55	22	221	1,710	1,518	2,344	5,572
		664				337				290	1,595	513	1,312	3,420
						6,212				807	7,898	327		8,225
		664				6,549				1,097	9,493	840	1,312	11,645
10	15	859	40	12	195	7,057	116	55	22	1,318	11,203	2,358	3,656	17,217

กลุ่มพัฒนาระบบงานและอัตรากำลัง กองการเจ้าหน้าที่ 25 พ.ย.46

ตารางแสดงงบประมาณที่ได้รับ
ตามพระราชบัญญัติงบประมาณ 2542-2546

ปี	งบประมาณประจำปี	งบกลาง	เงินนอกงบประมาณ	รวม
2546	4,962.86	74.07	-	5,036.93
2545	5,452.45	896.49	1,532.54	7,881.48
2544	5,591.09	898.56	1,410.64	7,900.29
2543	5,682.17	278.19	1,265.49	7,225.85
2542	5,280.14	24.64	258.44	5,563.22

หน่วย : ล้านบาท

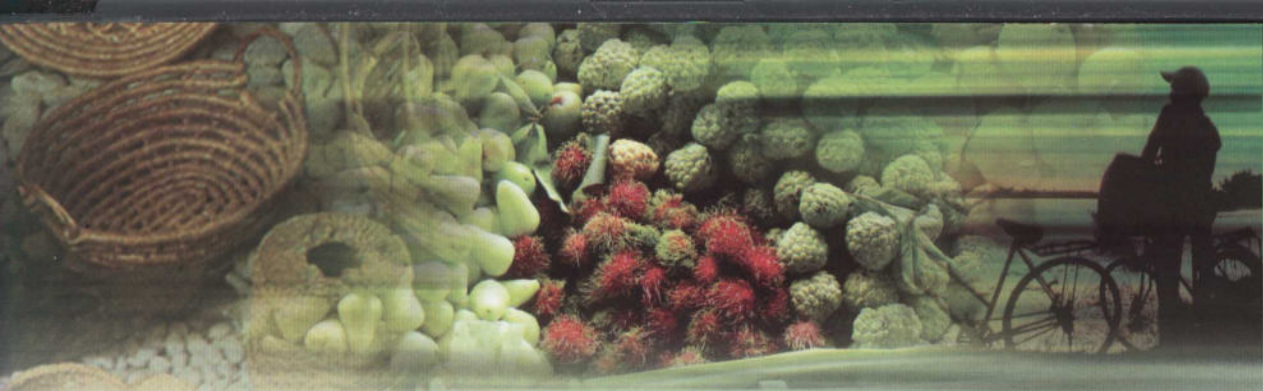
// แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2547

1. ส่งเสริมการผลิตที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- 1.1 การปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับเปลี่ยนผลผลิตจากผลผลิตที่มีมูลค่าต่ำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง ส่งเสริมการผลิตเชิงคุณภาพ
- 1.2 การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพสินค้าในเขตเกษตรเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยพัฒนาพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่เร่งรัดให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร (Production Unit)
- 1.3 เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพสินค้า โดยส่งเสริมและเร่งรัดการผลิต และกระจายพันธุ์ดีให้ทั่วถึง
- 1.4 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปลูกพืชตามแนวทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) โดยดำเนินการ
  - ส่งเสริมการผลิตพืชและแมลงเศรษฐกิจที่มี ศักยภาพ
  - ส่งเสริมประมงและปศุสัตว์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง
  - ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ
  - การจัดการศัตรูพืช
  - การบริการเทคโนโลยีรังสี
  - ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรชาวไทย ภูเขาและชุมชนบนที่สูง
  - เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร
  - ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
  - ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการฟาร์ม
  - ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร
  - ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 1.5 การปรับปรุงคุณภาพสินค้าระบบ From Farm to Table ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานโดยการควบคุมและตรวจสอบ ย้อนกลับสู่แหล่งผลิตได้ (Tractability) โดยดำเนินการ
  - พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามระบบ มกช.
  - ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์
  - การจัดการผักผลไม้ส่งออก

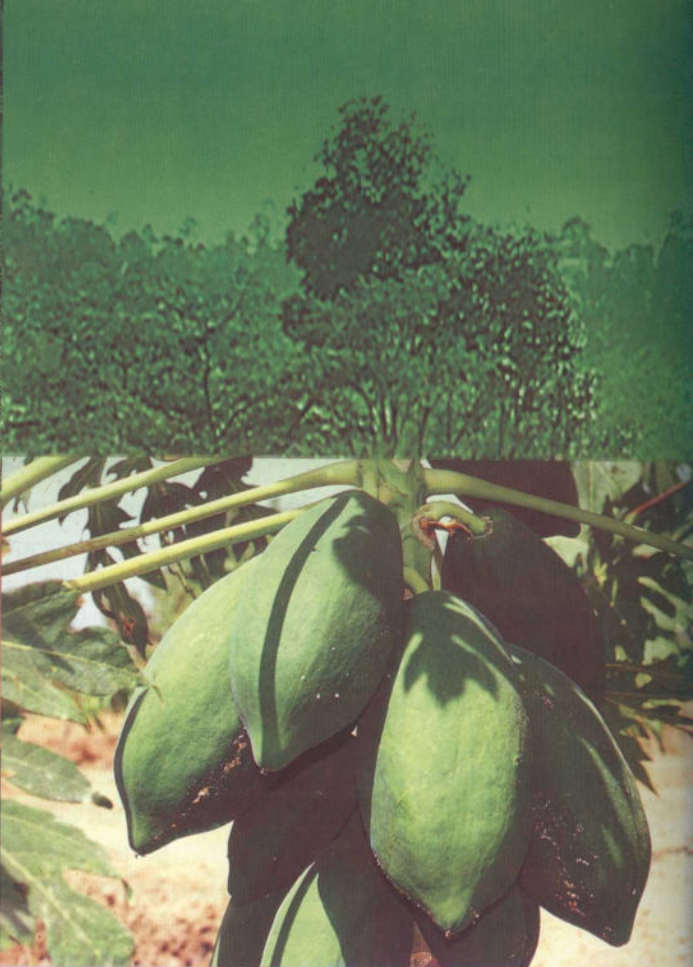
2. **ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากโซ่การผลิต (Value Chain)** มุ่งเน้นการเพิ่มรายได้จากการพัฒนา ตลอดกระบวนการผลิตและจัดระบบบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านการแปรรูปและการตลาดให้ได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยดำเนินการ
  - ศึกษาวิจัยเรื่องโครงสร้างพื้นฐานเครื่องจักรกลเกษตรชุมชน
  - การส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรและวิสาหกิจชุมชน
3. **ส่งเสริมการผลิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจรากหญ้า** โดยมุ่งเน้นส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้แก่เกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยดำเนินการ
  - พัฒนาการบริหารจัดการและถ่ายทอดความรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
  - โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
  - โรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ
4. **ส่งเสริมให้มีการวิจัยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**
  - ส่งเสริมวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชนและชุมชน
  - ส่งเสริมการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - พัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับภาครัฐในการวางแผนและให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการส่งเสริมการเกษตรสู่เกษตรกรและพัฒนาระบบ Call Center
  - พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทักษะ และความพร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยเป็นความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านวิชาการเกษตร และด้านการบริหารองค์กรยุคใหม่

กิจกรรมการจัดทำรายงานประจำปี 2546

ของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. นายรุฬเทพ	พงศ์สร้อยเพชร	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	ประธานคณะกรรมการ
2. นายสุขสันต์	มุกดาสนิท	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาองค์การเกษตรกร สำนักพัฒนาเกษตรกร	กรรมการ
3. นายประสงค์	ประไพตระกูล	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการผลิตประมง สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร	กรรมการ
4. นายวิโรจน์	สุนทรศักดิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการบริการอารักขาพืช สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร	กรรมการ
5. นายสมมาตร	จงวนิช	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการขยายเมล็ดพันธุ์พืช สำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช	กรรมการ
6. นายอนันต์	ลีลา	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนางานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี	กรรมการ
7. นางอมรรัตน์	สุพรรณชาติ	ผู้อำนวยการกลุ่มฐานข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ	กรรมการ
8. นางธวัชนันท์	พานิชโยทัย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาาระบบส่งเสริมการเกษตร กองวิจัยและพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
9. นายศิวศักดิ์	วานิชรักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานโครงการพระราชดำริ กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ	กรรมการ
10. นางสุใจ	พุทธวิเศษ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 สำนักงานเลขานุการกรม	กรรมการ
11. นายคณัย	ชินอารมย์	บุคลากร 6 กองการเจ้าหน้าที่	กรรมการ
12. นางสาวคันสนีย์	กุลชล	นักวิชาการการเงินและบัญชี 7 กองคลัง	กรรมการ
13. นายพีรพร	พร้อมเทพ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กรรมการ
14. นายประยุทธ	สุขสมจิตร	ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการและงบประมาณ กองแผนงาน	กรรมการ
15. นายอภิชัย	จึงประภา	ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการและเลขานุการ
16. นางสาวนันทา	บุรณะธนัง	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล กองแผนงาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นายรยวรรษ	อ่อนสี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กองแผนงาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายงานประจำปี 2546 กรมส่งเสริม

ฯ
92.401

011643

